

Vážený pan
Ing. Petr Prokop
ředitel
Úřad práce ČR, krajská pobočka v Ostravě
Zahradní 368/12
701 10 Ostrava-Moravská Ostrava

Na vědomí
Vážená paní
Mgr. Zdeňka Cibulková
ředitelka odboru pro sociální věci
Úřad práce ČR, generální ředitelství
Dobrovského 1278/25
170 00 Praha 7

Sp. zn. 4636/2017/VOP/AV
Č. j. KVOP-32255/2017
Datum 30. října 2017

Vážený pane řediteli,

děkuji Vám za vyjádření a podklady k podnětu paní A., bytem XXX (dále jen „stěžovatelka“).

Šetření jsem uzavřela v souladu s § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv¹, neboť jsem zjistila pochybení Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Ostravě, kontaktního pracoviště X. (dále také „úřad práce“), v řízení o příspěvku na bydlení stěžovatelce. Ve věci přeplatku na rodičovském příspěvku jsem pochybení v postupu úřadu práce neshledala. Niže shrnuji skutková zjištění a závěry ze šetření.

K přeplatku na rodičovském příspěvku

Úřad práce rozhodnutím² uložil stěžovatelce povinnost vrátit přeplatek na rodičovském příspěvku celkem ve výši 38.711,- Kč, který byl vyplacený za měsíce září 2016, říjen 2016, listopad 2016, prosinec 2016 a leden 2017, jelikož stěžovatelce vznikl od 30. 9. 2016 nárok na peněžitou pomoc v mateřství a tuto skutečnost se úřad práce dozvěděl až dne 17. 2. 2017 doložením potvrzení Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava.

Podle § 30b odst. 3 zákona o státní sociální podpoře³ platí, že **má-li v rodině jeden z rodičů v kalendářním měsíci nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, rodičovský příspěvek náleží, jen je-li vyšší, a to ve výši rozdílu mezi rodičovským příspěvkem a těmito dávkami nemocenského pojištění.**

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Rozhodnutí ze dne 7. 3. 2017, č. j. aaa.

3 Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

V rodině tak má přednost poskytování dávek nemocenského pojištění před dávkami státní sociální podpory. Pokud jsou splněny podmínky nároku na dávky ze systému nemocenského pojištění a ze systému státní sociální podpory zároveň, náleží nárok ze systému nemocenského pojištění (nárok na rodičovský příspěvek nevznikne nebo vznikne v omezeném rozsahu).

Podle § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře **musí rodič, kterému byl vyplacen rodičovský příspěvek a nebyly přitom splněny podmínky nároku na tento příspěvek, vrátit krajské pobočce úřadu práce vyplacené částky rodičovského příspěvku, které mu nenáležely.** V tomto případě úřad práce nezkoumá zavinění příjemce dávky, ale vychází pouze z objektivní skutečnosti, kterou je vyplacení částek rodičovského příspěvku, jež příjemci nenáležely.

Stěžovatelka měla od 1. 10. 2016 nárok na peněžitou pomoc v mateřství (do 13. 4. 2017) ve výši převyšující částku rodičovského příspěvku, proto jí nevznikl nárok na rodičovský příspěvek v období od 1. 10. 2016. Úřad práce postupoval v souladu se zákonem o státní sociální podpoře, pokud stěžovatelce uložil povinnost vrátit vyplacené částky rodičovského příspěvku ve výši 9.597,- Kč měsíčně, které stěžovatelce za období od října 2016 do ledna 2017 nenáležely. Za září 2016 stěžovatelce vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství ve výši 323,- Kč a nárok na rodičovský příspěvek ve výši 9.274,- Kč (rozdíl mezi rodičovským příspěvkem a dávkou nemocenského pojištění). Úřad práce stěžovatelce vyplatil na rodičovském příspěvku částku 9.597,- Kč, proto postupoval v souladu se zákonem o státní sociální podpoře, jestliže stěžovatelce uložil povinnost vrátit částku 323,- Kč, která jí za září 2016 nenáležela.

K určení výše příspěvku na bydlení

Částky rodičovského příspěvku, které úřad práce stěžovatelce vyplatil za období od září 2016 do ledna 2017 a které stěžovatelce nenáležely, úřad práce započel jako příjem pro účely příspěvku na bydlení.

Stěžovatelka žádala o příspěvek na bydlení od 16. 3. 2017. Úřad práce započel příjem rodiny za IV. kalendářní čtvrtletí roku 2016, a sice rodičovský příspěvek vyplacený v říjnu 2016 (za měsíc září 2016), v listopadu 2016 (za měsíc říjen 2016) a v prosinci 2016 (za měsíc listopad 2016), tj. 3 x 9.597,- Kč, a výživné pro dvě dcery stěžovatelky, tj. 2 x 9.900,- Kč.

Pro určení nároku a výše příspěvku na bydlení od 1. 4. 2017 úřad práce započel příjem rodiny za I. kalendářní čtvrtletí roku 2017, a sice rodičovský příspěvek vyplacený v lednu 2017 (za měsíc prosinec 2016) a v únoru 2017 (za měsíc leden 2017), celkem ve výši 2 x 9.597,- Kč. Dále zohlednil vyplacenou peněžitou pomoc v mateřství celkem ve výši 49.096,- Kč a výživné pro dcery 2 x 9.900,- Kč.

Pro účely příspěvku na bydlení úřad práce zohledňuje příjem rodiny za období kalendářního čtvrtletí předcházejícího kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje.⁴ Za příjem je pro účely této dávky

4 Ustanovení § 6 písm. b) bodu 1. zákona o státní sociální podpoře ve znění účinném do 30. 9. 2017.

považován i příjem z rodičovského příspěvku,⁵ který úřad práce započítává v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byl vyplacen.⁶ Úřad práce vyplácí rodičovský příspěvek měsíčně, a to po uplynutí kalendářního měsíce, za který náleží, nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto měsíci.⁷

Pro případ, kdy úřad práce dávku přizná, ale zpětně se ukáže, že byla stanovena chybně její výše, platí ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, a sice že úřad práce dávku neprávem přiznanou v nižší částce, než v jaké náleží, přizná nebo zvýší, a to ode dne, od něhož dávka nebo její zvýšení náleží, nejvýše však tři roky nazpět ode dne, kdy to zjistil nebo kdy o zvýšení dávky nebo o přiznání oprávněná osoba požádala.

Úřad práce postupoval v souladu se zákonem o státní sociální podpoře, pokud při výpočtu výše příspěvku na bydlení za březen 2017 a duben až červen 2017 zohlednil vyplacené částky rodičovského příspěvku ve IV. kalendářním čtvrtletí roku 2016 a v I. kalendářním čtvrtletí roku 2017.

Pokud se však zpětně ukázalo, že stěžovatelce tyto dávky rodičovského příspěvku vyplacené v říjnu 2016, v listopadu 2016, v prosinci 2016, v lednu 2017 a v únoru 2017 nenáležely, měl úřad práce provést v rámci řízení dle § 53 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře nový výpočet příspěvku na bydlení za březen 2017 a za duben 2017 až červen 2017, při němž by nezohlednil v příjmu vyplacené částky rodičovského příspěvku, které stěžovatelce nenáležely a které stěžovatelka vrátila. Jedná se o tyto částky rodičovského příspěvku: za IV. kalendářní čtvrtletí roku 2016 částky 323,- Kč, 9.597,- Kč a 9.597,- Kč, za I. kalendářní čtvrtletí roku 2017 částky 9.597,- Kč a 9.597,- Kč.

Za měsíc březen 2017 měl podle přepočtu náležet příspěvek na bydlení ve výši 7.073,- Kč namísto částky 5.121,- Kč (namísto příjmu celkem ve výši 48.591,- Kč měl úřad práce započítat příjem celkem ve výši 29.074,- Kč, tedy o 2 x částku 9.597,- Kč a 1 x částku 323,- Kč nižší), s použitím úřadem práce udávaných průměrných nákladů na bydlení.

Za období od 1. 4. 2017 do 30. 6. 2017 měl podle přepočtu náležet příspěvek na bydlení ve výši 2.893,- Kč namísto částky 974,- Kč (namísto příjmu celkem ve výši 88.090,- Kč měl úřad práce započítat příjem celkem ve výši 68.896,- Kč, tedy o 2 x částku 9.597,- Kč nižší), s použitím úřadem práce udávaných průměrných nákladů na bydlení.

Úřad práce měl stěžovatelce doplatit na příspěvku na bydlení částku 1.952,- Kč a 3 x částku 1.919,- Kč, tedy celkem 7.709,- Kč.

Úřad práce podle svého vyjádření zohlednil vrácený přeplatek na rodičovském příspěvku ve výši příspěvku na bydlení v období od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017, kdy vrácenou pohledávku odečetl od příjmů stěžovatelky a přiznal příspěvek na bydlení ve výši 6.828,- Kč. Pokud by úřad práce nezohlednil vrácený rodičovský příspěvek, přiznal by dávku ve výši 4.386,- Kč. Úřad práce tak vyplatil stěžovatelce navíc částku 3 x 2.442,- Kč, tedy celkem 7.326,- Kč. Přestože úřad práce provedl určité opatření k nápravě, jež vítám,

5 Ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o státní sociální podpoře.

6 Ustanovení § 5 odst. 4 písm. c) zákona o státní sociální podpoře ve znění do 30. 9. 2017.

7 Ustanovení § 57 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře.

celkem stěžovatelka obdržela o 383,- Kč méně, než kdyby úřad práce provedl správně přepočet příspěvku na bydlení v rámci řízení o dávce přiznané v nižší částce, než náleží.

V souladu s § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, Vás žádám, abyste se ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě.

O svých zjištěných informuji také stěžovatelku.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)